

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет філології

Кафедра української літератури

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«МЕТОДИКА ВИКЛАДАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ»

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Середня освіта (українська мова і література)»

Спеціалізація 014.01 Українська мова і література

Спеціальність 014 Середня освіта

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Затверджено на засіданні
кафедри української літератури
Протокол № 1
від “04” вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Методика викладання української літератури
Викладач (-і)	Слоньовська Ольга Володимирівна
Контактний телефон викладача	(0342)596074
E-mail викладача	olga.slonovska@ukr.net
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/
Консультації	Очні консультації: 30 год. Понеділок 11.30- 13.30. Кафедра української літератури, 303 ауд. Онлайн-консультації: 30 год.
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна «Методика викладання української літератури» вивчається студентами-бакалаврами третього курсу навчання у шостому семестрі й має на меті ознайомлення з особливостями сучасної методики викладання української літератури у загальноосвітніх навчальних закладах (насамперед школах, гімназіях, ліцеях), а також тих коледжах і пту, які, окрім кваліфікаційних дипломів про фахову спеціальність, гарантують своїм випускникам отримання атестатів про середню освіту. Курс покликаний допомогти студентам-бакалаврам набутти належних знань з методики викладання української літератури переважно у середніх загальноосвітніх школах I – III рівнів (та інших загальноосвітніх закладах), підготувати студентів-філологів до практичної діяльності, сформувати в них теоретичні й практичні вміння створювати ефективні навчально-виховні ситуації в освітньому та виховному процесі з вагомим використанням сучасних технологій навчання, відпрацьовувати практичні вміння та навички науково-дослідницької діяльності (наприклад, навчити учнів створювати проекти, готувати роботи на конкурс в МАН), формувати національну свідомість, естетичні смаки й основні вектори самоосвіти. У результаті вивчення курсу «Методика викладання української літератури» студент-бакалавр спеціальності 035 Філологія має на основі засвоєних теоретичних понять і практичних навичок уміти ефективно застосовувати різні комбінації методів і прийомів викладання української літератури у школі, обирати творчий підхід під час проведення занять різного типу, індивідуальної, самостійної та дистанційної форми навчання</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Метою вивчення навчальної дисципліни є:</p> <p>Познайомити студентів з історією виникнення, розвитку та становлення навчальної дисципліни «Методики викладання української літератури».</p> <p>Дати основні поняття специфіки роботи вчителя української мови і літератури в школі:</p> <p>а) ознайомитися з чинною програмою, підручниками рівня стандарту і профільного рівнів;</p> <p>б) практикою навчання шкільного курсу української літератури учнів різнорівневих вікових груп;</p> <p>в) з сучасним методичним інструментарієм, покликаним оптимізувати роботу вчителя-словесника та учня;</p> <p>г) зосередити увагу студентів-бакалаврів на особливостях шкільних видів аналізу тексту,</p>	

значенні базових знань для сприйняття та розуміння учнями тексту, ролі позакласної та факультативної роботи для успішної реалізації кінцевої мети достатньо високої літературної освіти випускника загальноосвітнього закладу.

Матеріали всіх лекційних та практичних занять із предмета «Методика викладання української літератури» безпосередньо стосуються комплексної підготовки студентів-філологів до роботи у навчальних закладах різних рівнів акредитації через призму знайомства з історичною складовою становлення та розвитку навчальної дисципліни; її специфікою у загальноосвітній школі I-III ступенів акредитації з українською мовою навчання та навчальних освітніх закладах IV рівня; визначенні основних проблем викладання української літератури в школі та пошуку подолання всіх труднощів і проблем на цьому поприщі.

Формувати у студентів потребу на практиці ставати креативними вчителями-словесниками.

Досягти повного розуміння студентами-бакалаврами загальних засад методики викладання української літератури у школі; оволодіння основами педагогічної теорії, дидактикою, принципу логічного формування у студентів здатності до свідомого вибору засобів педагогічного впливу відповідно до різних ситуацій для успішного вирішення проблем навчання, виховання і освіти.

Забезпечення належної теоретичної і практичної підготовки студентів до подальшої роботи у школі; вироблення практичних навичок й уміння використання сучасних літературознавчих методологій в школі, зокрема психоаналізу, герменевтики, компаративістики й азів міфологічної критики.

Навчити практично реалізувати набутки загальної та вікової психології, педагогіки, історії української літератури, теорії літератури, українською культурою в цілому, мистецтвом українського народу.

Основними **цілями** вивчення дисципліни є оптимальне забезпечення студентів сучасними фундаментальними основами методики української літератури для подальшого їх використання в іпостасі вчителя української мови і літератури загальноосвітньої середньої школи чи інших навчальних закладів, які гарантують своїм випускникам атестати про здобуття середньої освіти.

4. Програмні компетентності та результати навчання

Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій і методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації навчально-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах I-III рівнів акредитації.

Загальні компетентності:

ЗК 2. Знання та розуміння предметної області й професійної діяльності вчителя.

ЗК 4. Здатність бути креативним, застосовувати теоретичні знання в практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність реалізовувати громадянські права й обов'язки, соціальну й громадянську відповідальність.

ЗК 7. Здатність навчатися й оволодівати новими знаннями.

ЗК 8. Здатність планувати свій час, працювати автономно, самостійно.

ЗК 9 . Здатність працювати в колективі, мотивувати досягнення мети, приймати раціональні рішення, створювати психологічно позитивний клімат, діяти на базі етичних міркувань, готовність брати ініціативу на себе.

ЗК 10. Здатність до формування навичок здорового способу життя й гармонійного розвитку людини, збереження довкілля.

ЗК 15. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

Фахові компетентності:

ФК 6. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з української мови і літератури, аналізувати особливості сприйняття й засвоєння учнями навчальної інформації з метою прогнозу ефективності та корекції освітньо-виховного процесу.

ФК 7. Здатність до реалізації виховної функції під час навчання.

ФК 9. Здатність розглядати літературні тексти, явища і факти в контексті української та світової культури, виявляти специфіку літературних напрямів, течій, шкіл; уміти аналізувати індивідуально-авторський стиль окремих письменників.

ФК 12. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації навчально-виховних цілей.

ФК 13. Здатність розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.

ФК 14. Здатність реалізовувати управлінські функції (аналіз, прогнозування, організація, контроль, самоконтроль у процесі організаційно-методичної, навчально-методичної, науково-дослідної, виховної та інших видів діяльності).

ФК 15. Здатність кваліфіковано аналізувати навчальні матеріали й добирати посібники й підручники, які найбільше відповідають цілям і умовам навчання.

Програмні результати навчання:

ПРН 1. Знати сучасні лінгводидактичні засади навчання української мови і літератури.

ПРН 10. Знати державний стандарт загальної середньої освіти, навчальні програми з української мови і літератури для закладів освіти та практичні шляхи їх реалізації в різних видах урочної та позаурочної діяльності.

ПРН 15. Застосовувати сучасні методики й технології (зокрема інформаційні) для забезпечення якості освітньо-виховного процесу в загальноосвітніх навчальних закладах.

ПРН 16. Володіти підходами, методами, технологіями діагностування навчальних досягнень учнів з української мови і літератури; уміти здійснювати педагогічний супровід самовизначення учнів, підготовки до майбутньої професії.

ПРН 20. Організовувати освітньо-виховний процес у закладах освіти, співпрацю учнів (вихованців), ефективно працює в команді (педагогічному колективі освітнього закладу, інших професійних об'єднаннях).

ПРН 25. Забезпечувати охорону життя й здоров'я учнів у навчально-виховному процесі та позаурочній діяльності.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	20
Практичні заняття	40
Самостійна робота	120

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
6	014 Середня освіта. 014.01 Українська мова і	3	Нормативний

	література		
Тематика навчальної дисципліни			
Тема	кількість год.		
	лекції	заняття	сам. роб.
<p>Тема 1. Методика як педагогічна наука.</p> <p>1. Методика вивчення української літератури в школі як навчальний предмет у ВНЗ від часу власного виникнення до наших днів (дискурс).</p> <p>2. Становлення, розвій, шляхи розвитку методики викладання української літератури в наш час.</p> <p>3. Найбільш вагомні сучасні підручники з методики викладання української літератури для студентів-бакалаврів.</p>	2	2	5
<p>Тема 2. Особливості розвитку методики викладання української літератури в ХІХ ст.</p> <p>1. Набутки видатних українських письменників у іпостасі методистів свого часу (Б.Грінченко, Олена Пчілка, І.Франко, С.Васильченко).</p> <p>2. Сучасні національні наукові дослідження (монографії з історії методики української літератури та підручники) з цього навчального предмета для студентів ВНЗ як майбутніх учителів-словесників</p>		2	10
<p>Тема 3. Василь Сухомлинський-методист</p> <p>1. Напрацювання Василя Сухомлинського з методики викладання української літератури як учителя-практика.</p> <p>2. В.Сухомлинський про різні види наочності на уроках української мови і літератури.</p> <p>3. «Учителю, ти придумав тему твору – напиши твір сам!» Методичні поради В. Сухомлинського стосовно написання учнівських творів з літератури.</p> <p>4. Аналіз книги «Серце віддаю дітям».</p>	2		10
<p>Тема 4-5. Чинні програми та діючі підручники з української літератури в школі та науково-методичні посібники для посібники для вчителів.</p> <p>1. Поняття про найновіші чинні підручники з української літератури.</p> <p>2. Посібник – не підручник, але також настільна книга вчителя.</p> <p>3. Фахова періодика з української літератури на допомогу вчителю української літератури в школі</p>	2	2	5
<p>Тема 6-7. Урок української літератури як основна форма організації навчального процесу.</p>	4	2	5

<p>1. Специфіка уроку української літератури як уроку з найголовнішого виду мистецтва людської цивілізації.</p> <p>2. Типи уроків української літератури.</p> <p>3. Особливості лекційних форм уроків у школі. Урок-лекція як оптимальний вибір викладу вступних, оглядових та підсумкових тем.</p> <p>4. Особливості уроку-бесіди в школі. Основні ознаки евристичної бесіди.</p> <p>5. Пошукова робота на уроках української літератури.</p>			
<p>Тема 8-9. НТЗ, наочність та інтерактивні методи на уроках української літератури.</p> <p>1. Кабінет української літератури та його різновиди. Призначення такого кабінету та його оптимальне використання.</p> <p>2. Обладнання, наповнення і принципи роботи цього кабінету.</p> <p>3. Особливості перевірки й оцінювання письмових робіт учнів.</p> <p>4. Учнівські проекти як важливі елементи уроків у старших класах.</p> <p>5. Шляхи оптимального опанування шкільним предметом «Українська література» засобами Інтернет -ресурсів.</p> <p>6. Самоосвіта вчителя української літератури.</p>	4		10
<p>Тема 10-11. Проблемні ситуації на уроках української літератури як форма поглибленого опанування учнями змістом і проблематикою художнього тексту.</p> <p>1. Уроки з проблемною тематикою у старших класах. Основні ознаки уроку-проблеми (на матеріалі кіноповісті О.Довженка «Україна в огні»).</p> <p>2. Урок-диспут у старших класах. Українське кіно 30-х років Геній О.Довженка.</p> <p>3. Важелі активного плекання вчителем учнівських умінь сперечатися, відстоювати власну думку, професійно дискутувати на уроках з почуттям такту й поваги до своїх співрозмовників та опонентів. Написання учнівського відгуку за кіноповістю О.Довженка. Вимоги. Настанови.</p> <p>4. Уроки літератури рідного краю як благодатне поле діяльності творчого вчителя. Вимоги до учнівських рецензій на фільми за творами Івана Франка, зокрема «Захар Беркут» і «Сойчине крило».</p> <p>5. Позакласна робота вчителя української мови і літератури. Колективний перегляд і обговорення у формі диспуту фільму «Вальс меланхолійний» за новелою Ольги Кобилянської «Вальс меланхолійний» (режисер – Борис</p>		4	10

Савченко, 1990)			
<p>Тема 12. Інтегровані уроки та їх особливості.</p> <p>1. Бінарні уроки з української літератури. 2. Семінарські заняття у старших класах. 3. Комбіновані уроки з української літератури. Принципи доцільності інтерактивних методів на уроках української літератури. 4. Диференційоване навчання на уроках української літератури. Класифікація сучасних методів і прийомів викладання української літератури в школі. 5. Залежність вибору методів, прийомів, засобів, видів і форм роботи учнів на уроках української літератури від матеріалу уроку, вікової, психологічної і наукової підготовки учнів та конкретної мети 6. Аналіз учителем власного проведеного уроку перед перевіряючими. 7. Основні вимоги до присвоєння категорій вчителю української мови і літератури. 8. Принципи самоосвіти вчителя української літератури.</p>	2	4	5
<p>Тема 13. Робота над художнім текстом на уроках української літератури в середніх класах загальноосвітньої школи.</p> <p>1. Читання вголос, вибіркоче читання. в особах, виразне читання – прийоми глибшого проникнення учнів у художній текст. 2. Робота над образом-персонажем прозового твору у середніх класах 3. Ліро-епічні тексти у середніх класах. Їх відмінність від ліричних і прозових.</p>		2	10
<p>Тема 14. Робота над художнім текстом на уроках української літератури в середніх класах загальноосвітньої школи</p> <p>1. Лірика в чинній програмі та підручниках «Українська література» в середніх класах. 2. Типи уроків української літератури в середніх класах. 3. Особливості аналізу художніх засобів на уроках української літератури в середніх класах.</p>		2	10
<p>Тема 15. Уроки української літератури у 7-8 класах – важливий етап переходу від простого переказу змісту прозових творів чи виразного читання віршів до текстуального аналізу художніх текстів.</p>	2	4	5

<p>1. Найпростіший аналіз сюжету в прозових творах: поняття зав'язки, кульмінації, розв'язки (на матеріалі повісті «Тигролови» Івана Багряного).</p> <p>2. Групування персонажів (на прикладі повісті «Захар Беркут» Івана Франка).</p> <p>3. Поняття теми та ідеї твору.</p> <p>4. Інтегровані уроки (кінофільми «Захар Беркут» за повістю І. Франка та «Сіроманець» за повістю М. Вінграновського, «тигролови» за творами І. Багряного «Сад Гетсиманський» і «Тигролови»). Нове, суттєво відмінне від письменницького, режисерське вирішення колишніх літературних творів.</p>			
<p>Тема 16. Уроки української літератури у 7-8 класах.</p> <p>1. Вивчення творчості Т. Шевченка у 7-8 класах.</p> <p>2. Різні види аналізу драматичних творів у середніх класах.</p> <p>3. Поняття про ліричного героя. Різні види лірики, їх основні ознаки</p> <p>4. Роль інтерактивних технологій у шкільній практиці (як саме продуктивно використовувати у власних моделях уроків такі інтерактивні технології: а) групування, б) метод «кейс», в) «мозковий штурм», г) «плакат думок»)</p>		2	10
<p>Тема 17. Методика вивчення нової української літератури в старших класах.</p> <p>1. Особливості літературознавчого хронологічного підходу й курс української літератури в старших класах середньої школи. 2. Драма І. Котляревського «Наталка Полтавка» як перша ластівка українського театру. Риси сентименталізму.</p> <p>3. Від Котляревського до Шевченка (вміння вчителя подавати учням у вигляді лекцій оглядові теми.</p>		2	10
<p>Тема 18. Методика вивчення нової української літератури.</p> <p>1. І. Котляревський – зачинатель, Шевченко – основоположник української літератури: в чому різниця й що саме мають твердо знати дев'ятикласники.</p> <p>2. Неперехідність творчої спадщини Т. Шевченка. «малий» і «великий» час генія.</p> <p>3. Як вивчати в школі початки української історичної романістики. Концепція «Чорної ради» П. Куліша – приціл на майбутнє України.</p>	2	4	5
<p>Тема 19. Методика вивчення української</p>		4	5

літератури другої половини XIX ст. у 10 класі			
<p>1. Театр корифеїв – питома ознака становлення української нації.</p> <p>2. Другий після Т.Шевченка: роль і місце в літературному житті України І.Франка.</p> <p>3. Леся Українка і Ольга Кобилянська. «Жіночий голос» в Українському модернізмі.</p> <p>4. Неоромантизм у прозі й драматургії.</p> <p>5. Імпресіонізм М.Коцюбинського. Основні риси новаторства в українській прозі та поезії.</p>			
Тема 20. Народження, початки і становлення модернізму в українській літературі.		4	5
<p>1. Особливості шкільного аналізу під час вивчення творчої спадщини В.Стефаника і М.Коцюбинського.</p> <p>2. Творчі набутки Розстріляного Відродження.</p> <p>3. Український театр часів Л.Курбаса та М.Куліша. Особливості інтерпретації відповідних творів старшокласникам</p> <p>4. Причини української еміграції і література першого етапу українського діаспорного красного письменства.</p>			
ЗАГ.:		20	120
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Вид контролю – екзамен. Максимальна оцінка – 100 балів. Допуск до екзамену – максимально 50 балів (оцінки за практичні заняття – 25 балів, за контрольну роботу – 10 балів, за самостійну роботу – 10 балів), за розробку мультимедійних фрагментів – 2, за тестові завдання – 3 бали. Власне екзаменаційна робота – 50 балів. Оцінювання здійснюється за національною на ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи.		
Вимоги до письмових робіт	Виконання контрольної роботи, що складається з теоретичного питання та практичних завдань.		
Семінарські заняття	Максимальна оцінка за кожне практичне заняття 5 балів. Отже, за всі практичні заняття можна набрати максимум 25 балів. До цих балів на практичних завданнях додаються ще 3 бали за тестові завдання (при їх наявності) і 2 бали за створення мультимедійних фрагментів для практичних занять (при наявності інтерактивних засобів). За самостійну роботу можна отримати максимум 10 балів. За контрольну роботу – також 10 балів. Отже ще до екзамену можна набрати максимум 50 балів. Екзамен - також 50 балів.		
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання 50 % завдань.		
Підсумковий контроль	Екзамен. Форма задачі – письмова робота (дати розгорнуті відповіді на питання)		

--

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи. Письмові роботи виконують здобувачі освіти, які навчаються за загальним графіком, відповідно до «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника», та індивідуальним графіком, відповідно до «Положення про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/>.

Академічна доброчесність. У «Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» встановлено морально-етичні принципи та правила поведінки для всіх учасників навчально-освітнього процесу. За цим документом представники університетської громади повинні дотримувати принципу академічної доброчесності та у всій своїй навчальній і викладацькій діяльності зобов'язані діяти порядно, доброчесно. <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

За дотриманням членами університетської громади морально-етичних та правових норм цього Кодексу відповідає «Комісія з питань етики та академічної доброчесності» при університеті, яка відстежує і регламентує поведінку здобувачів освіти в навчальному процесі. <https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/>

Відвідування занять. Урегульовано «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативнідокументи/polozhenja/>.

Неформальна освіта. Порядок здобуття неформальної освіти та визнання її результатів регламентує «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника». <https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/> Для здобуття неформальної освіти рекомендовано використання платформ Coursera, Prometheus, Udemy тощо.

8. Рекомендована література

1. Бондаренко Ю. І. Теорія і практика навчання української літератури на філософсько-історичних засадах у старших класах загальноосвітньої школи : монографія. Ніжин : Вид-во Ніжин. держ. пед. ун-ту ім. М. Гоголя, 2009. 352 с.
2. Власова О. І. Педагогічна психологія: навч. посіб. Київ : Либідь, 2005. 400 с.
3. Інтерактивні технології навчання: теорія, практика, досвід. Метод. посіб. / автор-уклад. О. Пометун, Л. Пироженко. Київ : А. П. Н., 2012. 136 с.
4. Ісаєва О. О. Концептуальні основи аналізу художнього твору в школі : наук.-теорет. зб. Тернопіль : Астон, 2016.
5. Лавриченко Н. М. Педагогіка соціалізації: європейські обриси. Київ : ВіРА ІНСАЙТ, 2010. 444 с.
6. Лісовський А. М. Етюди з методики викладання літератури. Київ : Ленвіт, 2013. 105 с.
7. Мірошниченко Л. Ф. Методика викладання світової літератури в середніх навчальних закладах. Київ : Ленвіт, 2000. 240 с.
8. Москалець В.П. Психологія особистості: навчальний посібник / Рекомендовано міністерством освіти і науки, молоді та спорту України для студентів навчальних закладів Київ : Центр учбової літератури, 2013. 415 с.
9. Наукові основи методики літератури : посіб. для студ. вищ. навч. закладів / [за ред. Н. Волошиної]. Київ : Ленвіт, 2002. 344 с.
10. Пасічник Є. А. Методика викладання української літератури в середніх навчальних закладах : навч. посіб. для студ. вищ. навч. Закладів. Київ, 2000. 317 с.
11. Пометун О. І. Енциклопедія інтерактивного навчання. Київ, 2017. 144 с.
12. Пометун О. І. Методика навчання історії в школі. Київ : Генеза, 2019. 328 с.
13. Пультер С. Методика викладання української літератури. Тернопіль : Підручники і посібники, 2014. 144 с.

14. Ситченко А.Л. Методика навчання української літератури в загальноосвітніх закладах : навч. посіб. для студентів-філологів. Київ : Ленвіт, 2011. 291 с.
15. Скрипченко О. В. Вікова та педагогічна психологія. Київ : Каравела, 2019. 400 с.
16. Степанишин Б. І. Література – вчитель – учень: самостійне вивчення учнями літератури. Київ : Освіта, 1993. 240 с.
17. Токмань Г.Л. Методика навчання української літератури в середній школі : підручник. Київ : Академія, 2012. 312 с. Серія («Альмамагер»).
18. Токмань Г. Л. Методика викладання української літератури в старшій школі: екзистенціально-діалогічна концепція: монографія. Київ : Міленіум, 2012. 320 с.
19. Тягло О. В. Критичне мислення : навч. посіб. Харків : Основа, 2008. 189 с.
20. Уліщенко В. Теорія і практика інтерсуб'єктного навчання української літератури в школі: монографія. Київ : Вид-во НПУ імені МП Драгоманова, 2011. 486 с.

Слоньовська Ольга Володимирівна
кандидат педагогічних наук, професор